

VESPASIAN V. PELLA

Memorandum pentru pace

Protecția păcii prin dreptul intern

Traducerea: Aurora Ciucă, Anca-Andreea Pavel

PARTEA A DOUA PROTEJAREA PĂCII ȘI DREPTUL PENAL

CAPITOLUL ÎNTÂI Chestiuni preliminare

---

*30. Propunerile diverselor delegații tinzând să asigure protecția penală a păcii.
31. Legislațiile penale actuale. Disproporția dintre dispozițiile care vizează protejarea pregătirii războiului și dispozițiile adoptate în vederea protejării păcii. 32. Lărgirea cadrului protecției penale. 33. Legislațiile penale se găsesc actualmente în perioada de tranziție între faza incriminărilor determinate exclusiv de motive de ordin național și faza incriminărilor determinate, de asemenea, de conștiința intereselor fundamentale ale comunității internaționale. 34. Libertatea presei și incriminarea faptelor de natură a tulbura menținerea păcii și buna înțelegere dintre popoare. Necesitatea unei mari precizii în opera de incriminare a acestor fapte pentru a nu aduce atingere libertății presei.
Excluderea măsurilor preventive.*

---

30. Dacă tendința de a conferi garanții constituționale principiului renunțării la război și organizării păcii se manifestă din ce în ce mai mult în numeroase țări, nu s-ar putea totuși ignora faptul că organizarea păcii poate fi ranforsată prin garanții suplimentare, garanții pe care este în măsură să le ofere dreptul penal.

Încă din 1925, într-o lucrare cu privire la noile tendințe ale Dreptului penal^[1], aveam în vedere anumite aspecte ale acestei probleme și ne ocupam de influența asupra dreptului penal a mișcării care tinde să scoată războiul în afara legii.

Aceste concepții au fost, totodată, baza anumitor inițiative care s-au manifestat în domeniul codificării dreptului penal.

Vom avea ocazia, de altfel, de a insista asupra acestor inițiative care, dacă ținem cont de țările unde au avut loc, explică perfect importanța propunerilor pe care reprezentanții acelorși țări le-au înaintat Conferinței pentru Dezarmare.

În această privință, putem aminti că, încă în memorandumul său din 17 septembrie 1931 cu privire la dezarmarea morală, Guvernul polonez insista

---

^[1] PELLA, *La criminalité collective des Etats et le droit pénal de l'avenir*, Paris, 1925 (VESPASIAN V. PELLA, *Criminalitatea colectivă a statelor și dreptul penal al viitorului*, traducerea: Aurora Ciucă, Alina Gentimir, Rodica Boca, Ed. Hamangiu, București, 2017 – n. trad.).

asupra necesității ca interesele societății internaționale să fie protejate și prin legislațiile interne. Potrivit opiniei Guvernului polonez, „dacă aproape toate țările au aderat la principiul condamnării războiului ca instrument de politică națională, se pare că acestea ar trebui să își alinieze și politica națională internă pedepsind riguros orice persoană care încearcă să submineze bazele morale ale păcii internaționale. O modificare a legislațiilor naționale nu ar fi decât completarea logică a angajamentelor internaționale în vigoare. Nu ar fi atunci oare utilă unirea eforturilor tuturor Statelor în sensul unei modificări generale a codurilor penale? Acestea s-ar îmbogăți cu unul sau mai multe articole consacrate apărării păcii și solidarității internaționale”^[1].

Propunerile din 13 februarie 1932 ale Delegației poloneze^[2] și expunerea reprezentantului Poloniei din ședința din 15 martie 1932 a Comisiei politice^[3], asupra cărora vom reveni, abundă în același sens și prezintă argumente suplimentare.

Același punct de vedere a fost exprimat la 17 februarie 1932 de Delegația României.

Cu ocazia discuției generale de la Conferință, Ministrul Afacerilor externe al României a reamintit, în expunerea sa, așa cum am menționat, că „în cursul diferitelor conferințe, reprezentanții României au exprimat dorința de a se încheia convenții internaționale pentru prevenirea și represiunea universală a tuturor actelor individuale care ar tinde să afecteze relațiile dintre Națiuni”^[4].

Propunerile Poloniei și sugestiile României prezentate la Conferința de Dezarmare confirmă exactitatea concluziilor la care și noi ajunseseam într-un studiu mai recent, ale cărui anumite părți sunt consacrate în mod special acestei probleme^[5]. Pe lângă considerațiile pe care le-am pus în valoare în favoarea protecției penale a păcii și asupra cărora vom avea ocazia să insistăm, în acest studiu demonstrez, de asemenea, că lărgind aria de cuprindere a anumitor texte ale legislațiilor penale existente am putea ajunge cu ușurință la o adaptare a acestor legislații la stadiul actual al dezvoltării vieții internaționale.

31. În această ordine de idei, trebuie să remarcăm că, atunci când se studiază legislația penală din diferite țări, este uimitoare disproporția dintre numărul

[1] *Memorandumul Guvernului polonez*, Doc. C. 602. M. 240-193 1-IX.

[2] *Propunerea Delegației poloneze*, Doc. Conf. D.-76.

[3] *Expunerea domnului Szumlakowski*, Doc. Conf. D.-C.P.- P.V.2, p. 2.

[4] *Expunerea domnului Ghika*, Doc. Conf. D.-P.V. 12, p. 4.

[5] Pella, *Etude sur la répression des crimes contre la personnalité de l'Etat*, extras din *Rec. des Cours de l'Académie de droit international*, 1930.

de dispoziții care tind să protejeze întreprinderile războinice ale Statului și numărul dispozițiilor destinate să apere pacea internațională. Primele ocupă un loc dintre cele mai importante în toate legislațiile penale, în timp ce cele din urmă sunt aproape inexistente în numeroase legislații.

Intenția noastră nu este să enumerăm incriminările prin care se protejează opera de pregătire a războiului. Acestea sunt atât de numeroase și de variate, încât ar trebui să li se consacre un studiu special.

Nimeni nu contestă de altfel importanța acestor incriminări. Unele dintre ele pot avea și scopul de a proteja executarea măsurilor pe care fiecare Stat înțelege să le adopte în vederea asigurării propriei securități.

Putem totuși să ne întrebăm dacă Statul nu trebuie să includă și menținerea relațiilor sale pașnice și amicale cu celelalte State și respectarea angajamentelor internaționale în vederea organizării păcii în cadrul intereselor superioare pe care înțelege să le protejeze prin legislația sa penală.

Așa cum legea penală, pentru a apăra existența Statului, pedepsește foarte sever faptele îndreptate împotriva independenței sau a integrității teritoriale, la fel cum pedepsește acțiunile care ar putea slăbi forțele de rezistență a țării în cazul unui război sau care ar fi de natură să împiedice pregătirea făcută de Stat în vederea unei astfel de eventualități, tot astfel legea penală ar trebui să protejeze dezvoltarea pașnică a Statului în cadrul comunității internaționale, pedepsind toate faptele grave care compromit relațiile Statului cu alte țări sau care expun Statul la încălcarea angajamentelor internaționale.

32. Sfera de aplicare a legislației penale ar trebui extinsă în așa fel încât să cuprindă și *protejarea intereselor fundamentale ale comunității internaționale*. Primul și cel mai important dintre aceste interese este asigurarea și perpetuarea relațiile pașnice și armonioase dintre State.

Dat fiind că, în stadiul actual de dezvoltare a vieții internaționale, *pacea este o necesitate vitală pentru toate Statele*, este de la sine înțeles că fiecare dintre ele ar trebui să considere orice acțiune contrară organizării păcii ca aducând atingere propriilor sale interese și ca punând în pericol un obiectiv juridic de mare valoare care a fost plasat sub propria sa protecție. *Apărarea păcii internaționale face de acum parte din interesele fundamentale ale Statului*. Acesta este obligat, deci, să o protejeze la fel de eficient cum protejează pacea interioară.

33. Studiind diversele legislații și cele mai multe proiecte de Cod penal, putem întâlni numeroase infracțiuni care, deși sunt considerate ca îndreptate împotriva Statului, aduc, de asemenea, atingere, prin natura și prin consecințele

lor, intereselor comunității internaționale. Protecția eficientă a păcii nu înseamnă, în cea mai mare parte din cazuri, a recurge la inovații legislative, ci mai degrabă a lărgi domeniul de aplicare a unor dispoziții existente la ora actuală în legislațiile penale.

Din același studiu al legislațiilor și proiectelor rezultă, pe de altă parte, că multe fapte sunt pedepsite atunci când aduc atingere unor interese determinate de ordin național. Aceleași fapte rămân nepedepsite când sunt îndreptate împotriva organizării păcii.

Și în acest caz, ar fi vorba de a apăra pacea pedepsind anumite fapte al căror caracter periculos a fost deja recunoscut și care sunt pedepsite în alte domenii, tocmai din cauza pericolului pe care îl prezintă.

De aceea, unele legislații și anumite proiecte tind deja să treacă de la stadiul incriminărilor dictate doar de motive de ordin național la stadiul incriminărilor impuse și de conștiința intereselor fundamentale ale comunității internaționale.

Ținând cont de exigențele actuale ale vieții internaționale, în cele ce urmează ne vom strădui să analizăm dispozițiile legislațiilor și ale proiectelor care par să fi ținut cont de astfel de exigențe.

Studiind și unele legislații care nu au dispoziții de această natură, vom putea totuși să regăsim în ele texte a căror analiză va arăta că multe țări își pot armoniza dreptul penal cu noul drept al păcii.

Această armonizare pare, de altfel, a fi impusă și de reglementările Pactului Societății Națiunilor și de cele ale Pactului de la Paris.

34. Înainte de a indica diferitele fapte care pot pune în pericol relațiile internaționale și chiar pacea lumii, credem că trebuie să atragem atenția asupra unei chestiuni de o mare importanță.

Într-adevăr, unele dintre aceste fapte pot fi realizate grație anumitor *mijloace de publicitate*. Or, în multe țări, libertatea de difuzare a ideilor și a opiniilor este garantată de texte constituționale. Această garanție este consecința directă a dreptului natural concretizat în libertatea de gândire. A nu asigura o astfel de libertate înseamnă a priva întreaga colectivitate de rezultatele fertile ale schimbării și ale contopirii perpetue a ideilor și opiniilor.

De aceea, în cele mai avansate Constituții, din punctul de vedere al garanțiilor acordate unor astfel de libertăți, este admis următorul principiu: a) *libertate totală*, deci, nicio măsură preventivă (cenzură, avertisment etc.) care să tindă să împiedice difuzarea ideilor și opiniilor; b) *responsabilitate efectivă* în caz de abuz cu privire la o astfel de libertate.

Evident, presa este unul dintre cele mai puternice mijloace de difuzare a ideilor și opiniilor. De aceea, ea poate fi folosită pentru comiterea anumitor acte nocive pentru pacea lumii.

Totuși, incriminând aceste acte, *nu trebuie să se ajungă la restrângerea, în vreun fel, a libertății presei*, așa cum este ea garantată în Constituțiile cele mai avansate.

Reprimarea faptelor nocive menținerii păcii nu trebuie să constituie un mod pervers de obstaculare a acțiunii binefăcătoare a presei care a contribuit atât de mult până acum la progresul și la îmbunătățirea condițiilor vieții sociale contemporane.

A căuta prin represiune să paralizezi forța activă a presei care deschide calea spre progres a fiecărei colectivități, ar echivala cu încercarea de imobilizare a organismului social. Constrângerea represivă în astfel de domenii, departe de a suprima forțele pozitive ale organismului social, nu face decât să le reducă la tăcere. Forțele comprimate și acumulate în urma constrângerii represive, în loc să fie un factor de evoluție, provoacă explozii care bulversează violent societatea.

Nu trebuie deci să incriminăm decât faptele care constituie un pericol real pentru existența sau pentru dezvoltarea pașnică a colectivității. Acțiunea de incriminare trebuie realizată prin *texte clare și precise* pentru a da posibilitatea fiecărui individ să știe până unde poate merge în exercitarea libertății sale, fără teama că va intra în conflict cu legea penală.

Ca atare, evitând orice măsură preventivă susceptibilă să împiedice libertatea presei, este vorba să studiem mijloacele la care s-ar putea recurge pentru a apăra pacea internațională împotriva anumitor acte de natură să tulbure grav buna înțelegere dintre popoare, inspirându-ne direct din regimul cel mai liberal acordat presei în una sau alta din legislațiile în vigoare.

Așa cum, în incriminarea anumitor fapte care aduc atingere ordinii sociale sau moralității publice, se iau măsuri de precauție pentru a nu împiedica libertatea presei, tot astfel, pentru incriminarea faptelor grave care amenință pacea internațională, va fi nevoie de măsuri deosebite de precauție pentru a nu se aduce atingere unei astfel de libertăți.

Partizan fervent al libertății presei, am crezut în datoria de a sublinia că propunerile ce vor urma trebuie privite în lumina concepțiilor de mai sus.

CAPITOLUL II

Crimele împotriva personalității Statelor străine

---

35. *Crimele împotriva independenței și împotriva integrității teritoriale a unui Stat străin. Reprimarea acestor crime se impune ca o consecință a dispozițiilor art. 10 al Pactului Societății Națiunilor și a prevederilor Pactului de la Paris.* 36. *Alte crime împotriva personalității Statelor străine. Reprimarea acestor crime este asigurată în anumite legislații. Dispozițiile codurilor penale ale Austriei, Germaniei, Iugoslaviei și Finlandei. Același principiu este consacrat în anumite proiecte de cod penal, în special cele din Elveția, Cehoslovacia, Grecia, Germania, Austria și România. Legea belgiană din 1858 și represiunea crimelor împotriva securității interne a Statelor străine. Reprimarea crimelor împotriva securității interne a Statelor străine este asigurată într-o anumită măsură și de proiectul din 1932 pentru revizuirea Codului penal francez.* 37. *Datoriile de solidaritate internațională și de reprimare a acestor crime.*

---

35. Legislațiile penale ale Statelor trebuie armonizate cu obligațiile din art. 10 al Pactului Societății Națiunilor, articol care, așa cum s-a spus, este expresia unei reguli de drept bazată pe solidaritate, care tinde să se afirme în orice mediu social în curs de organizare^[1].

Așa cum, în mod just remarca dl Titulescu, pe 7 martie 1932, în cursul lucrărilor sesiunii extraordinare ale Adunării, „acest articol constituie cheia de boltă a Societății Națiunilor”. „Pactul de la Paris, prin interzicerea războiului ca instrument de politică națională și prin obligația pe care o impune de a nu se recurge decât la mijloace pașnice pentru soluționarea diferendelor internaționale, le-a creat de altfel semnatarilor acestui Pact o obligație identică celei din art. 10 în vederea respectării integrității teritoriale și a independenței prezente a fiecărui Stat^[2].

Dacă, potrivit art. 10, membrii Societății „se angajează să respecte și să mențină integritatea teritorială și independența politică prezentă a tuturor membrilor Societății împotriva oricărei agresiuni exterioare” ei sunt prin aceasta supuși *obligației de a nu tolera ca teritoriul lor să fie utilizat pentru*

---

[1] SCELLE, *op. cit.*, p. 125.

[2] A se vedea Titulescu, *Exposé devant la Commission générale, Compte-rendu de la quatrième séance, Session extraordinaire de l'Assemblée*, Doc. A. Extr. C.G.-C.R.4. Acest punct de vedere a fost consacrat, de altfel, și de Adunare care, referindu-se în mod special la art. 10 al Pactului, a recunoscut că „principiile care guvernează relațiile internaționale și reglementarea pașnică a diferendelor dintre membrii societății sunt în deplină armonie cu Pactul de la Paris” (A se vedea Doc. A. Extr. 48-1932-VII).

pregătirea de crime care ar avea drept consecință atingerea bunurilor juridice de mare valoare care sunt garantate de acest text.

Pe de altă parte, dacă obligația impusă membrilor Societății de a menține integritatea teritorială și independența politică a celorlalți membri implică, de asemenea, potrivit unor autori, obligația de a le restabili^[1], cu atât mai mult membrii Societății nu ar trebui să se abțină să pedepsească crimele comise *pe teritoriul lor*, crime care ar aduce atingere unor drepturi fundamentale pe care ei au datoria să le respecte, mențină și, după caz, să le restabilească.

Impunitatea asigurată pe teritoriul unui Stat crimelor împotriva independenței politice și împotriva integrității teritoriale altui Stat ar constitui o desconsiderare a obligațiilor directe care decurg pentru legiuitorul național din art. 10 al Pactului Societății Națiunilor și din reglementările Pactului de la Paris și ar fi, în același timp, un obstacol dintre cele mai serioase în calea realizării dezarmării morale.

36. Mai mult, dacă toate Statele pedepsesc foarte sever crimele împotriva siguranței lor externe sau interne, nu vedem de ce ar tolera ca, pe propriul lor teritoriu, să se pregătească aceleași crime împotriva unor State străine.

Reprimând aceste crime nu înseamnă deloc a aduce atingere *dreptului de azil* pe care majoritatea Statelor îl acordă autorilor delictelor politice. Propunerile noastre nu privesc cazul unei persoane care ar fi comis o crimă sau alt delict politic pe teritoriul unui alt Stat; nu cerem ca acest Stat din urmă să pedepsească astfel de crime.

Propunerile noastre vizează numai cazul în care un individ ar comite pe teritoriul unui Stat crime împotriva siguranței unui alt Stat. Ele tind să asigure pedepsirea crimelor împotriva siguranței Statelor străine de către Statul pe teritoriul căruia aceste crime au fost comise^[2].

---

^[1] Cf. SCELLE, *op. cit.*, p. 120.

^[2] Pentru problema protejării penale a Statelor străine, considerată în sine, a se vedea Pella, *La répression des crimes contre la personnalité de l'Etat*, nr. 76-82, în *Recueil des Cours de l'Académie de droit international*, 1930.

A se vedea, de asemenea, și remarcabilul studiu al domnului BOURQUIN, *Crimes et délits contre la sûreté des Etats étrangers*, en *Recueil des Cours de l'Académie de droit international*, 1927, t. XVI.

A se vedea și interesantul raport al domnului HEGLER, *Actes d'hostilité envers les Etats amis*, (*Travaux du Congrès pénal et pénitentiaire international de Prague*, 1930), unde aceeași problemă este studiată din punctul de vedere al unei unificări internaționale eventuale a dreptului penal.

Reprimarea crimelor împotriva siguranței Statelor străine este de altfel admisă în câteva legislații și în numeroase proiecte. Unele dintre aceste legislații, precum și unele dintre aceste proiecte merg chiar mai departe decât propunerile noastre.

În acest sens, putem aminti mai întâi Codul penal austriac din 1852, care, după ce a definit înalta trădare având ca obiect Statul Austria, declară că cel care comite împotriva unui Stat străin un act prevăzut în textul referitor la înalta trădare este vinovat de tulburarea liniștii publice.

Putem cita, de asemenea, în privința represiunii crimelor împotriva siguranței interioare a unui Stat străin, art. 5 al legii belgiene din 12 martie 1858. Această lege, care are ca obiect reprimarea „crimelor și delictelor care aduc atingere relațiilor internaționale”, pedepsește „cu închisoarea de la doi la cinci ani complotul urmat de un act pregătit și având ca scop fie distrugerea sau schimbarea formei unui guvern străin, fie instigarea locuitorilor unei țări străine la înarmare împotriva autorității șefului Guvernului din această țară”.

Printre legislațiile care includ mai multe dispoziții destinate să protejeze Statele străine^[1] putem cita, în primul rând, Codul penal german din 1871. Paragraful 102 al acestui Cod arată că „Orice German care va fi întreprins pe teritoriu străin sau într-o țară străină, precum și orice străin care va fi întreprins în timpul sejurului său pe teritoriul Imperiului German, față de un Stat care nu face parte din Imperiul German sau față de suveranitatea unui astfel de Stat, un act sancționabil conform dispozițiilor parag. 81-86 – și dacă actul nu este îndreptat împotriva unui Stat al Confederației sau contra suveranului unui astfel de Stat – va fi pasibil de următoarele pedepse: dacă fapta este prevăzută de parag. 81-84, pedeapsa va fi detenția într-o fortăreață de la unu la zece ani și, în caz de circumstanțe atenuante, se va pronunța aceeași pedeapsă care nu va fi de mai puțin de șase luni, nici nu va depăși zece ani; dacă fapta este prevăzută de parag. 85 și 86, pedeapsa va fi detenția între o lună și trei ani într-o fortăreață. Aceste pedepse totuși nu vor fi pronunțate decât dacă, în statul respectiv, se garantează reciprocitatea pentru Imperiul German”.

A se vedea, totodată, asupra acestei chestiuni, anumite clarificări în vasta lucrare a profesorului SALDANA, *La Justice pénale internationale*, cap. II, „Délits antinationaux”, nr. 2.

[1]. *Codul penal spaniol din 1928* (cod care a rămas în vigoare până la venirea Republicii) menținuse incriminarea care exista deja în Codul penal spaniol din 1822 și care, în art. 259, pedepsea orice persoană care ar fi conspirat în Spania împotriva altui Stat. Articolul 243 al Codului penal spaniol din 1928 afirmă: „Vor fi pedepsiți cu o pedeapsă de la două luni și o zi la 4 ani de închisoare cei care, pe teritoriul spaniol, vor atenta în vreun fel la siguranța internă sau externă a unei puteri externe care nu se află în război cu Spania”.

„Urmărirea nu va avea loc decât la cererea Guvernului străin. Această cerere va putea fi retrasă”.

Cu alte cuvinte, toate faptele îndreptate împotriva intereselor fundamentale ale Statului german, și pe care acest Cod le pedepsește, sunt de asemenea sancționabile dacă sunt îndreptate împotriva Statelor străine. Aceste fapte sunt pedepsite când au fost comise fie pe teritoriul german, de orice persoană, fie, de un cetățean german în străinătate.

Recentul proiect de cod penal german conține dispoziții analoge. Parag. 112 al acestui proiect spune: „Oricine va fi comis un act de înaltă trădare (parag. 86-88) împotriva Constituției, teritoriului sau șefului unui Stat străin va fi pedepsit cu închisoarea”. Paragrafele 116 și 117 din același proiect precizează totuși că faptele prevăzute în parag. 112 vor fi urmărite numai la cererea guvernului străin și dacă reciprocitatea este asigurată. Proiectul prevede, de asemenea, ca străinii care vor fi fost condamnați pentru astfel de fapte să fie, indiferent de pedeapsa pronunțată, expulzați de pe teritoriul german.

Ultimul proiect de cod penal român (martie 1933) prevede, la art. 212, că „cel care, pe teritoriul Statului român, comite, împotriva siguranței interne sau externe a unui Stat străin care nu se află în război cu România, una dintre activitățile prevăzute la Titlul I din Cartea 2 a acestui Cod (Crime și delictе împotriva siguranței interne sau externe a Statului român), se face vinovat de un delict împotriva siguranței unui Stat străin și va fi pedepsit cu o detenție simplă de la 6 luni la 3 ani”.

Dintre celelalte proiecte de Cod penal care conțin texte care asigură o protecție penală personalității Statelor străine, mai putem cita: proiectul de Cod penal elvețian, art. 263; proiectul de Cod penal cehoslovac^[1], parag. 144; proiectul de Cod penal grec, art. 123; proiectul de Cod penal austriac, parag. 110.

Unele dintre legislațiile și dintre proiectele de mai sus, cum ar fi de exemplu Codul penal german și proiectele de Cod penal grec, austriac, german și român, subordonează protecția penală *clauzei de reciprocitate*. Totuși, proiectul elvețian (art. 266) prevede că, pe timp de război, se va putea ordona urmărirea, chiar dacă reciprocitatea nu este asigurată.

Este cazul, de asemenea, să cităm Codul penal finlandez, care îi pedepsește pe „subiecții finlandezi care au comis în străinătate infracțiuni vizând puterea supremă a unui Stat străin și dacă au fost depuse plângeri împotriva vinovatului

---

^[1] Pentru ansamblul dispozițiilor *proiectului cehoslovac* cu privire la protejarea penală a relațiilor internaționale, a se vedea și LEMKIN, *La réforme du droit pénal en Tchécoslovaquie*, Paris, 1932. Autorul afirmă „că proiectul de Cod penal cehoslovac s-a conformat tendințelor moderne ale pacifismului legislativ din domeniul dreptului penal”.

în Finlanda de către Guvernul Statului interesat”. Prin expresia „vizând puterea supremă a unui Stat străin” înțelegem „crimele de Stat”^[1].

În fine, putem menționa o legislație care a mers mai departe, realizând, în ceea ce privește infracțiunile comise în afara teritoriului, maximul posibil în privința protejării Statelor străine.

Într-adevăr, Codul penal iugoslav din 1929 asigură o protecție penală Statelor străine, chiar dacă este vorba de crime comise de străini în străinătate. Parag. 7 prevede că acest cod „se va aplica și străinilor care, în afara frontierelor Regatului Iugoslaviei, vor fi comis o crimă împotriva unui Stat străin, cu condiția ca aceștia să vină în Regatul Iugoslaviei și fie ca extrădarea lor să nu fie cerută, fie ca ea să fie cerută, dar să nu fie obținută, și ca urmărirea să fie ordonată de Ministrul Justiției”.

Mai mult, în 1932, Comisia oficială pentru revizuirea Codului penal francez a adoptat un text care pedepsește cu închisoarea de la 1 la 5 ani faptul de a fi „afectat prin acte neaprobatе de Guvern, relațiile Franței cu un Stat străin” (art. 150 al proiectului pentru revizuirea Codului penal francez a cărui redactare a fost menținută cu ocazia foarte recente revizuirii a proiectului, în iunie 1933, de către Comisie).

Acest text, care are, în mod evident, un caracter mai general, permite totuși să fie luată în considerare, în anumite cazuri, pregătirea pe teritoriul francez a crimelor împotriva securității Statelor străine.

37. Așa cum am remarcat deja, cea mai mare parte din codurile și proiectele pe care le-am citat merg chiar mai departe decât propunerile noastre.

După părerea noastră, aceste propuneri reprezintă un minim care poate fi ușor acceptat de toate Statele. Reprimarea de către un Stat a crimelor comise pe teritoriul său și îndreptate împotriva securității^[2] unui Stat străin nu este decât executarea unei datorii impuse fiecărui Stat de solidaritatea internațională, în formele concrete pe care aceasta le-a luat în urma intrării în vigoare a anumitor pacte internaționale, în special a Pactului Societății Națiunilor și a Pactului de la Paris.

Faptul că legislațiile existente asigură o protecție specială pe teritoriu anumitor persoane care reprezintă în mod particular suveranitatea străină, cum ar fi șeful de Stat sau agenții diplomatici, stabilind pedepse pentru orice act îndreptat împotriva lor, a fost considerat de anumiți autori ca o dovadă

[1] A se vedea FORSMAN, *Les principes du droit pénal*, p. 495.

[2] Sau împotriva *personalității*, conform unei noțiuni mai largi care tinde să apere complexitatea intereselor fundamentale ale Statului.

evidentă a tendinței tuturor legislațiilor de a acorda Statelor străine o protecție penală în anumite domenii.

În opinia noastră, incriminarea actelor îndreptate împotriva reprezentanților unui Stat străin corespunde altor considerente.

Oricare ar fi situația, nu este surprinzător că, deși aproape toate legislațiile protejează persoanele în mod special reprezentative pentru un Stat străin, de cele mai multe ori ele nu pedepsesc infracțiunile de altfel mai grave comise pe teritoriul național, cum ar fi de exemplu actele îndreptate împotriva independenței, împotriva integrității teritoriale sau împotriva organizării constituționale a unui Stat străin?

Limitându-se să acorde o protecție penală specială – așa cum o fac de exemplu pentru șefi de Stat străini, stabilind pedepse pentru orice acte îndreptate împotriva lor sau a reprezentanților lor – și refuzând să acorde o protecție penală, sau cel puțin, o protecție care să nu fie absolut insuficientă Statului însuși, legislațiile existente nu par oare să fie încă sub influența indirectă a anumitor concepții care personaliza Statul prin șeful său, care făceau, așa cum s-a spus, din interesele, din onoarea și din ambițiile acestui șef de Stat, interesele, onoarea și aspirațiile întregii colectivități?

Faptul, evident grav, de a ofensa șeful unui Stat străin sau un agent diplomatic, ar fi deci mai grav decât faptul de a pregăti un complot în vederea suprimării independenței sau în vederea reducerii teritoriului aceluiași Stat străin?

De ce Statele pedepsesc primul fapt când a fost comis pe teritoriul lor, în timp ce, în marea majoritate a cazurilor, asigură impunitatea completă pentru cel de-al doilea fapt, comis în aceleași condiții de loc?

Recunoscând importanța și necesitatea imperioasă a incriminării actelor îndreptate împotriva persoanelor în mod special reprezentative ale unei puteri străine, considerăm că astfel de incriminări nu protejează suficient Statele străine.

Sentimentul veritabil al intereselor comunității internaționale cere, de asemenea, reprimarea, de către orice Stat, a infracțiunilor grave comise pe teritoriul său și îndreptate împotriva existenței însăși a unui Stat străin sau împotriva instituțiilor sale esențiale.